GAZETA KRAKOWSKA

Nro 93.

Z KRAKOWA DNIA 22 LISTOPADA 1818 Roku W NIEDZIELĘ

Z Petersburga d. 18 Października d. k.

N. Cesarz JMość w czasie pobytu swego w Weymarze, mianował nowonarodzonego syna N. Wielkiey Xiężney Maryi Pawłowny, Kawalerem orderu S. Piotrzeia.

Hrabia Choiseul-Gouffier, mianowany Porucznikiem pułku huzarów gwardyi.

W Kommissyi do ułożenia praw wyznaczoney, wyszedł z druku dalszy ciąg wydawanego przez nią systematycznego zbioru, znayduiących się praw w Cesarstwie Rossyyskiem.

Cesarską Akademiia Rossyyska wybrała na Członków swych rzeczywistych: Xiędza Filureta, Biskupa Rewelskiego, Rektora Petersburgskiey Akademii duchowney, i P. Żukowskiego, Asessora Kollegialnego, znakomitego poetę Rossyyskiego, a na Członków honorowych: Hrabiego Koczubeia, Mordwinowa i Popowa.

Wyszło trzecie wydanie dzieła Pana Wilie pod tytułem: Pharmacopoeia castrensis Ruthenica, we dwóch tomach.

Simbirski Komitet biblijny, ofiarował exemplarzy: 21 Biblii Słowiańskiey i Łacińskiey, 10 Francuz., 15 Niemieckich, 35 Now: Testam: Sławia: dla rozdania uczniom tameczneg Gimnazyum.

Z Berlina d. 21 Listopada.

Gazeta tuteysza zawiera, iż na ostatnim jarmarku S. Michała w Wrocławiu odważonych zostało 47,423 kamieni Wełny Slązkiey, a 4923 Polskiey, ogołem 52,346 kamieni, (o 7362 kamieni więcey niżeli w roku przeszłym.) Nie było zagranicznych kupców, ponieważ ci z drugiego strzyżenia krotkiey wełny nie kupuią. Naywięcey Wełny zakupili Fabrykanci z Grunberga i Goldberga, a po nich Sukiennicy Wrocławscy i Festenbergscy. Cena przednieyszey wełny (kamienia Wrocławskiego 24 funtów wynoszącego) była 16 do 18 tal. średniey 12 do 15, a prostey 10 do 12 tal. (o 3 talary taniey od r. 1817.) Pozostało tylko 6 do 7000 polskiey wełny nie sprzedaney. Wartość odważoney wełny 52,340 kamieni wynosi około 655,000 talarów.

Z Akwisgranu d. 5 Listopada

J. Królewicowska Mość Następca tronu Pruskiego rozkazał d. 3 zrana całey osadzie tuteyszey czynić obroty, a popo-

łudniu oglądał ratusz.

Sławny Uczony, Baron Alexander Humboldt, chce znowu przedsięwziąść podróż do gór Tibetu (między Hindostanem i Chinami.) Król Pruski oświadczył mu w następuiącym liscie pod d. 19. Październik z Akwisgranu, iż bierze na siebie koszta podroży na odkrycia w Azyi, owey kolebcey rodzaiu ludzkiego lub przynaymniey początkowey cywilizacyi:

" Kanclerz stanu, Xże Hardenberg, przedstawił mi Pamiętnik, któryś mu WPan podał względem zamierzoney swey podróży do Indyy i Archipelagu Indyiskiego. Dawnieysze WPana podróże do południowey Ameryki i piękne dzieła, będące iey owocem, ziednały WPanu sławę, oyczyznie zaszczyt, i oraz stały się bardzo użytecznemi dla nauk. Nie wątpię, iż nowy plan WPana podroży, podobnyż mieć będzie wypadek. Poczytuię przeto za ukontentowanie do uskutecznienia tey podróży wesprzyć WPana rocznie 12,000 tal. w złocie przez 4 lub 5 lat rachuiąc od dnia Jego wyiazdu. Pozwalam oprócz tego WPanu zabrać zsobą potrzebne fizyczne i astronomiczne narzędzia; lecz te pozostaną zawsze własnością kraiową i po ukończoney podroży złożone bydź muszą w mieyscu, które WPanu wzkazane zostanie. Z ukontentowaniem patrzeć będę na wzbogacenie gabinetów kraiowych przez znawcę, iakim WPan iesteś. Szczerze obchodzi mnie szczęśliwe uskutecznienie uczonego WPana przedsięwzięcia, &c.

Wizerunek Cesarza Franciszka iest już ukończony. Monarcha ten iest siedzący w całey swey postawie odmalowany. Wzoray siedział Cesarz Alexander pierwszy raz Malarzowi Lawrence. Oprócz niego znayduie się tu także inny z Londynu Malarz, P. Dawe, który okazuie alegoryczny obraz, na którym trzey Monarchowie w Greckich ubiorach i w całych postawach na tryumfalnym wozie są wyobrażonemi Jest to ten sam, który od Xcia Leopolda odebrał zlecenie ukończyć zaczęty wizerunek ś. p. Xiężny Karoliny Angielskiey.

O przybyciu Cesarzowey Rossyyskiey wdowy do zamku Robe pod Akwisgranem d. 2 b. m. dodać tu ieszcze należy, iż odwiedzanie iey przez Cesarza Franciszka nader było czułe. Oboie pierwszy raz widzieli się, chociaż połączonemi są związkami pokrewieństwa. (Cesarz Franciszek miał za sobą w pierwszym Małżeństwie siostrę Cesarzowey, Elżbietę Wilhelminę Ludwikę Xiężniczkę Wirtemberską.) Cesarz Alexander odprowadził tegoż wieczora Wysoką swą Matkę do Mastrychtu. W powrocie z Bruxelli zabawi ta Monarchini iakiś czas w Akwisgranie.

Miasto tuteysze otrzymać ma na osadę z powracaiącego z Francyi woyska 2000 ludzi.

Xże Filip Leyen podał tu Monarchom przełożenie o zapewnione mu wynagrodzenie, w którem utratę rocznego swoiego dochodu podaie do 105,000 zł. r.

— D. 7 —

D. 6 o godzinie 2 zpołudnia powrócił tu w dobrem zdrowiu z Francyi N. Król Pruski z Królewicem Karolem.

Wielki Xże Michał wyiechał ztąd d. 4 do Bruxelli.

Gdy Xże Metternich iechał niedawno do N. Cesarza Franciszka złamała się u iego

go powozu oś niedaleko mieszkania Cesarskiego; oprócz przelęknienia niepodpadł przecież żadnemu uszkodzeniu.

— Jak tylko tu Minister gabinetowy Hr. Münster przybył, odwiedził go zaraz Lord Castlereagh i przeszło 5 godzin z sobą rozmawiali.

Nieprawdzi się pogłoska iakoby przybydź tu także miał Nuncyusz Papiezki.

Mówią, iż Jenerał Beningsen po wyieździe Cesarza Alexandra uda się na czas niejaki do Frankfurtu.

Ukończenie obrad kongressowych naznaczaią z końcem bieżącego miesiąca.

Znayduiący się tu drugi Malarz Angielski, P. Dawe, tak trafnie odmalował Xcia Wellingtona, iż Cesarz Alexander zlecił mu odmalować wszystkich Wodzów sprzymierzonych woysk w ostatniey woynie, których wizerunki umieszczone będą wiedney z galeryy pałacu w Peterzburgu.

Posiadłości wszystkich pośrednich Xiążąt w Niemczech wynoszą 450 mil kwadratowych i 1,500,000 mieszkańców.

Na gościeńcu z Akwisgranu do Córnelis-Münster, który za Bonapartego był rozpoczęty, ale nie ukończony, na skale która musiała bydź przeżniętą, znaydował się napis zaczenaiący się od słów: Napoleon Wielki, &c. który potem zatarty został.

Ustawicznie zapowiadane tu i dawane koncerty iuż się publiczności uprzykszyły; ale ściągnęło iey uwagę ważne pismo P. Kramera o użytku spławności rzek Niemieckich tak dla Niemiec, iako też dla całey Europy.

Z Bruxelli d. 6 Listopada.

D. 3 b. m. około godziny 7 w wieczór N. Cesarzowa Rossyyska wdowa wiechała przy wystrzałach z dział i odgłosie dzwonów do miasta tuteyszego. Cała załoga stała wzdłuż ulic, którędy iechała, pod bronią. Wszystkie domy były oświecone, a ulice pochodniami przez gwardyią municypalną niesionemi oświecone. Niezliczone mnostwo ludu wyszło przeciw tey Monarchini. Pałace Królewski i Następcy tronu nayowspanialey były oświecone. Przez zamknięcie bramy pałacu zaraz za wiazdem Cesarzowey i iey orszaku, zrobił się z powodu zbytecznego natłoku na chwilę nieład. Nazajutrz przeiechała Cesarzowa z Następczyną tronu w otwartym powozie przez miasto. Wczoraj było wielkie stawienie się u Dworu.

Przybył tu Wielki Xię Konstanty, a Cesarz Alexander oczekiwany iest w końcu tego tygodnia. Przybyli tu także Poseł Pruski przy Dworze Angielskim, Baron Humboldt, i Poseł Rossyyski przy Dworze tuteyszym Hr. Gull.

Dziś zaczęna się powracaiącego z Francyi Hanowerskiego woyska przechód przez miasto nasze. D. 11 zacznie się przechód Duńskiego w liczbie 3619 ludzi i 1274 koni.

W Gandawie urządzaią teraz szkołę wedle sposobu uczenia Lankastra.

Podczas przeiazdu przez Leodyium obeyrzał Król Pruski, bez dania się poznać katedralny tamteyszy Kościół.

Baron Stürmer, były Austryiacki Kommisarz na wyspie S. Heleny, tak się spieszył do swoiego Monarchy, iż nawet do Anglii niewstąpił, ale prosto do Hollandyi popłynął, zkąd lądem udał się do Akwisgranu.

Odkrytego między Valte i Exloo mostu, o którym wspomniało się niedawno, od-

kopano iuż przeszło półtory mili, a iescze końca nie znaleziono. Leży on częścią o iednę, częścią o 4 stopy głęboko w ziemi, nigdzie iednak nie iest na palach oparty, ani gwoździami poprzybiiany, ale nader mocno i sztucznie iest postawiony. Mienią go bydź mostem Germanika o którym Tacyt wspomina, i który był około 15 roku po Narodzeniu Chrystusa przez 40 *Rzymskich* kohort wystawiony, gdy widziały się bydź znaglonemi do spiesznego odwrotu przez te bagniska.

Bruxella iest teraz nader ludna i świetna. Przed 5 laty o tem czasie stało tu do 5000 domów próżnych, a ulice wyrównywały pustyni, "Gdy nasze, wyraża iedno z pism tuteyszych, rozwiiaiące się urządzenia doyrzeią, Królestwo Niderlandów wzniesie się do wysokiego stopnia pomyślności, którey zaród w własnym łonie posiada. Szczęśliwe to przepowiedzenie niemoże chybić, ponieważ gruntuie się na publiczney wolności, która nie iest więcey czczem słowem.„

Z Londynu d. 3 Listopada.

Królowey ustały wprawdzie kurczowe boleści, ale powiększa się słabość z kaszlem i duszności. Lekarze nie odstępuią od iey łóżka

Miasto Liwerpool dało d. 25 Października dla Arcy Xcia Maxymiliiana wielki obiad.

Parlament nie będzie przed rokiem 1819 zwołany, chybaby smutny nastąpił wypadek, i wypadła potrzeba obrania dla Króla dozorcy, czem trudni się dotąd Królowa, chociaż iest słabsza od swoiego Małżonka.

D. 30 i 31 Października miano w Dowre nader piękny widok. 63 statków zawinęło ieden po drugim do tego portu z 5684 żołnierzami powracaiącemi z Francyi z wielu kobietami i dziećmi. Nie ci którzy z żołnierzy nie widzieli przez 2 lat Anglii i całowali oyczystą ziemię. Podczas wysiadania z okrętów grała muzyka pieśni narodowe. Pomiędzy przybyłemi znayduie się 201 kobiet i 212 dzieci. Celnicy dostrzegli pomiędzy rzeczami woyskowemi wiele zakazanych towarów i skonfiskowali.

Hudson Lowe, Gubernator wyspy S. Heleny, który okrzyczany iest o surowe obchodzenie się z Bonapartem, odbył dwie ostatnie woyny z Xciem Blücher.

Morska nasza siła ma także bydź znacznie zmnieyszona. Angliia utrzymywać tylko naprzyszłość na morzu będzie 5 liniowych okrętów, ieden w wschodnich Indyiach, ieden na morzu środziemnem, ieden przy wyspie S. Heleny, ieden w Leith w Szkocyi i ieden w Kork w Irlandyi, nie licząc ośmiu portów Angielskich strzegących okrętów, na których iednak lud więcey o połowę będzie zmnieyszony. Krążące zaś po morzach mieć będą całkowite osady.

Xięgarz tuteyszy Colburn, wydawca Pamiętników Hr. Las Casas, kazał w gazetach tuteyszych ogłosić list Xięgarza Lipskiego Brockhausen, który dowodzi autentyczność tych Pamiętników.

Ieneralny Rossyyski Konsul w Anglii, P. Dubaczewski, kazał tu rozporządzenie Cesarskie ogłosić, mocą którego wszystkie bytkowe zagraniczne towary zabronione są pod konfiskatą wprowadzać od Ochocka i półwyspu Kamczatki. Żywność wszelkiego rodzaiu, mąka, zboże, masło, lekarstwa, cukier, papier i inne

potrzeby mogą być za mierną opłatę do Kamczatki wprowadzane. Wywoz futer, pieniędzy, broni, &c iest ztamtąd na obcych okrętach zabroniony.

Duński okręt Fryderyk, kapitana Amondson, zatrzymany był na początku Października w podróży do Lizbony niedaleko przylądka Finister przez korsarza Powstańców południowey Ameryki, który grzecznie się z nim obszedł, zaraz go uwolnił, i prosił tylko o niektóre drobne rzeczy z żywności dla swoiego ludu, za które ofiarował zapłatę.

Morowa choroba ciągle ieszcze w Tangerze panuie i rozszerzyła się aż do Mesquinez. Cesarz Marokański przeniósł się do Fez, które miasto do 30 Września nie było ieszcze tą chorobą nawiedzone.

W wschodniey Jndyi Peishwa miał się na łaskę Jenerałowi Malcolm poddać i do Benares iest zaprowadzony.

Południowa Ameryka nabiera coraz więcey ważności i wzmacnia się w siły obrony. Na obu stronach Atlantyckiego Oceanu uzbraia okręty mogące się każdey oprzeć napaści, a wewnątrz kraiu staraią się Powstańcy iak naywiększą siłę woyskową wystawić. Wysełaią do wszystkich okolic Europy, a mianowicie do kraiów W. brytanii swych patryiotów. Jeden z naygorliwszych ich ajentów (rodowity Jrlandczyk M'Gregor) obiechał teraz Anglią, Szkocyią i Jrlandyią dla zaciągnienia ludzi do służby woyskowey. Jego obietnice tak są znaczne i uymuiące, iż, iak z dobrego wiemy źródła, mnóstwo ochotników zaciągnął, którzy zaraz na okręty wsiadaią. Przeznaczeniem ich iest Nowa Grenada; lecz to było dotąd taiemnicą, aby Hiszpania nie dowiedziała się i nie uczyniła iakowey przeszkody. Teraz iuż wszystko iest w gotowości i 10 statków wkrótce odpłynie. Cztery statki z Indem opuszczą za kilka dni Tamizę, a reszta popłynęła do Szkocyi i Jrlandyi dla zabrania ztamtąd reszty ochotników. Naytrudniey było dostać przewozowych statków; lecz pieniądze wszystko zrobiły. Uzbroienie to niema nic wspólnego z działaniami Bolivara i Paeza, i nie wysiędzie nawet do Margarita, ale do Old Prowidence na brzegu Mesquitos. Gdy bawiący w Londynie Deputowany od rządu Wenezueli oświadcza, iż Bolivar wszystkich używa sił do oswobodzenia Nowey Grenady, i wcale Jenerała M'Gregor ani do zaciągu ludzi, ani do zakupowania broni, i t. d. nie upoważnił, Deputowany od Kongressu Nowey Grenady Del Real, zapewnia, iż w imieniu swoiego rządu upoważnił Jenerała M'Gregor do zakupowania broni i ammunicyi, zaciągania ludzi i czynienia pożyczki.

D. 27 Października przybył do Brystolu pierwszy Wschodnio-indyyski okręt Albion i był oprócz powiewania bander uderzeniem we dzwony przyięty. Pomiędzy kosztownym iego ładunkiem znayduią się dwa bogate czapraki, które Wielkorządca Margrabia Hasting Xciu Leopoldowi poseła, wiele skór lwich lampardskich, i t. d.

Z Paryża d. 4 Listopada.

W d. 1 b. m. z powodu uroczystości Wszystkich Swiętych nie wyszły tu żadne gazety.

D. 31 z. m. przyiął Król Posła Portugalskiego Margrabię Marialva i Margr. Campo-Major, Marszałka Portugalskiego, a d. 3. b. m. dał posłuchanie Posłom za-

granicznym."

D. 2 wyiechał ztąd Xże Angouleme, dla zwiedzenia departamentow, które woyska obce opuszczaią. D. 4 będzie w Metz, d. 9 w Strazburgu; północne granice obiedzie na końcu, a na początku Grudnia tu powroci. Towarzyszy mu dwóch Adjutantow i Jenerał porucznik Rogniat, jen. dozorca inżynierow.

Wczoray odbyły woyska tuteyszey osady pod dowodztwem Marszałka Marmont, Xcia Raguzy, na rowninie pod Grenelle wielkie obroty, na których znaydowali się W. Xże Konstanty i Xże Berry.

Większa część obiorow do izby deputowanych nastąpiła w duchu rządu i niepodległych, a żaden w duchu ultraroialistow.

Zaciąg do woyska prawie w całym Królestwie iest iuż ukończony. Kary na zbiegow zostrzone zostały. — Szwaycarska gwardya ma bydź granatowo ubrana; dawniey nosiła czerwony mundur.

W d. 27 Października ieden tylko pułk Angielski znaydował się iuż w Walenciennie. Artyleryia i potrzeby mostowe odciągnęły z tamtąd rano. W tych dniach obeymą woyska nasze tę twierdzę.

Xże Leuchtenberg (Eugeniusz Beauharnois) przysłał wydziałowi w Strasburgu zbieraiącemu składki na pomnik Jenerała Klebera, wraz z obowięzuiącym listem, iako niegdy officer woyska Francuzkiego w Egipcie, 600. fr.

Marszałek Grouchy powroci, iak mowią, za wstawieniem się Xcia Angouleme do Francyi.

P. Alexander Humboldt przed wyiazdem swoim do Tibetu chce ukończyć tu swoie wielkie Dzieło o podroży do południowey Ameryki.

P. Fievée stawił się wczoray sam u Prokuratora jeneralnego, dla odsiedzenia naznaczonego mu trzech miesięcznego więzienia. Dziennik sporow, którego on iest wydawcą, zawiera to doniesienie. — Mowią, iż zamyśla w więzieniu wypracować dzieło o wolności druku.

Syn Pani Stael drukuie teraz zupełne wydanie dzieł swey Matki, pomiędzy któremi znaydować się będzie wiele ieszcze niedrukowanych. Tenże zamyśla wydać zbior dzieł Dziadka swoiego P. Neckera.

Z Brandeburgii d. 7. Listopada.

Pisma publiczne zawieraią teraz poczet rozdarowanych lub zamienionych za obce pretensyie dobr w kraju naszym. Xże Hardenberg otrzymał dobra w wartości 464,102 tal. Xże Blücher w dobrach i domie w Berlinie 585,757. Jenerał Bülow w dobrach 200,000, Jenerał Jork 200,000, Jenerał Tauenzien 200,000, Jenerał Gneisenau 200,000, Jenerał Knesebek 100,000, Jenerał Saniz 49,318, Jenerał Zastrow 68,000 (ci dwa za utracone dobra w Polsce) P. Humboldt 100,000, P. Crelinger 100,000. Hr. Pappenheim 1,000,000, Xże Thurn i Taxis 1,200,000, P. Scharnweber 70,000, P. Finkenstein 100,000, Xże Meklenburgsko-Strelicki 1,000,000, Królowa Hollenderska 1,000,000, Hrabia Mosburg 500,000 talarow. Nie wymienia się tu wiele małych uposażeń przez wieczne dzierżawy, lecz przez wszystkie te summy tak zasługa odebrała wynagrodzenie, iako i prywatne pretensyie zaspokoionemi zostały.

Z Hagi d. 7. Listopada

Dwie rodziny odpłynęły d. 28 Paź-

dziernika z Rotterdamu i Harlem do osady przy Westerbeekloot, nazwaney Polem Fryderyka, a 126 innych rodzin i osób w krotce tamże się udadzą.

Z powodu wprowadzenia fałszywey monety z Anglii uwięzionych tu kilka osob zostało.

Woda tak iest w wielu naszych rzekach mała, iż ustała na nich żegluga.

Z Drezna d. 6. Listopada

Król założył sam d. 29 Października węgielny kamien w Pilnitz na nowy gmach na mieyscu spalonego w roku zeszłym zamku. Wielki Budowniczy podał J. K. Mci srebrną kielnię, którą 3 razy rzucił wapno na kwadratowy kamień, potem 3 razy uderzył weń młodkiem. W wydrążenie kamienia włożono miedzianą puszkę, w którey znayduią się monety za teraźnieyszego Króla bite, a na pokrywie wyrażony iest dzień w zwierciadlaney tablicy założenia kamienia.

Powracaiący teraz z Francyi pułk pieszy Xcia Maxymiliana stać tu ma osadą, a stoiący tu pułk Xcia Fryderyka uda się do Wurzen.

Dotąd trwaiąca piękna iesień sprzyia bardzo robotom około upięknienia naszey stolicy rozpoczętem. — Kilku Anglikow pod imieniem tuteyszego Tokarza Calbarsa stawiaią na lewym brzegu Elby przy Zwingerwal wielką warzalnią cukru. Około fundamentow pracuie teraz 100 ludzi i teraźnieysza nizkość Elby bardzo ułatwia robotę. Budowa ta, która podług planu i wytchnięcia zawierać ma wiele gmachow, nie mało przyłoży się do ozdoby Drezna.

Z Strazburga d. 4 Listopada

D. 28 z. m. umarł w swey wsi Neuweiller pod gorami, Wogesu, były Francuzki Minister woyny, Xże Feltre, (Jenerał Clarke) Par i Marszałek Francuzki w 50 roku życia.

W tey chwili kończy się przez Ren przechod powracaiącego z Francyi Wirtemberskiego woyska. Głowna iego kwatera udała się z Weissenburga do Sztuttgardu gdzie będzie rozwiązaną. Woyska Austryackie przechodzą także za Ren; wszystkie wyruszyły z swoich stanowisk do mieysca oznaczonego i przechodzą kolumnami przez Freyburg, i t. d. Pierwsza kolumna stanie iuż d. 13 b. m. w Ulm, a druga d. 19 w Jsny. Głowna kwatera Jenerała Frimont opuści dopiero Kolmar za odeyściem tylney straży. Po zupełnem ustąpieniu Austryiakow wnieydzie osada Francuzka do Kolmaru. Do Strazburga, gdzie dodatkową umową do traktatu z d. 20 Listopada 1815 osada oznaczoną dotąd była do 3000 ludzi, ciągnie kilka legiionow. Weissenburg i Lauterburg mieć początkowo będą niewielkie osady.

Względem przyszłego przeznaczenia zamieszkanych dotąd przez woyska Austryiackie i Wirtemberskie i powiększey części nowo wystawionych koszar, oczekiwane iest dalsze rozporządzenie Rządu. Koszary na polu S. Szczepana przy Brumath gmach obszerny i dobrze utrzymywany, zwrocone zostaną dawnieyszemu swoiemu przeznaczeniu na wychowanie podrzutkow.

Z Włoch d. 31 Października.

Słychać, iż wielu Niemieckich Protestanckich Xiążąt rozpoczęło znowu w Rzymie z Stolicą S. układy o konkordat dla Katolickich Kościołow w swoich państwach.

W wschodniey części Królestwa Ton-

kinu w Indyiach, gdzie sami Dominikanie odbywaią missyię, prześladowano ich w roku przeszłym tak dalece, iż z pomiędzy nich dwoch pobożnych Xięży zamęczono.

W Bononii przywroconemi Kapucyni do swoiego klasztoru zostali.

Do Turynu nadeszła z Algieru urzędowa wiadomość, iż stosownie do przyrzeczenia Deja, zabrany w porcie tamteyszym okręt Sardyński Konsulowi J. K. Mci oddany i do Liworna odesłany został. Wnoszą zatem, iż dobre porozumienie pomiędzy obiema rządami przywrocone zostało.

D. 13 b. m. zawinął do Liworna kupiecki okręt Suzanna z osadniczemi towarami z Brazylii, i Algierska szebeka dway Przyiaciele z bogatym ładunkiem, pereł, sztabami złota i srebra, i t. d.

Dotychczasowy Poseł Sardyński, Margr. Brignole-Sale, mianowany iest posłem przy Dworze Hiszpańskim.

Austryiacki Szambelan Margr. Palavicini powracaiąc z Neapolu do Wiednia został niedaleko Kapui podczas nocy od 12 zbroynych rabusiow napadniony; ale przecież uratował ucieczką życie. Rozboie tak się w tey okolicy zagęściły, iż często postyliony i furmani, a nawet gwardyia obywatelska używana do zasłony, są z rabusiami w porozumieniu i dzielą się łupami nieszczęśliwych podrożnych.

Z Madrytu d. 20 Października.

Dla uwiecznienia pamięci waleczności i patryiotyczney wierności Jenerała Don Martin, przezwanego Empecinado (ogorzały) pozwolił J. K. Mość nosić mu to nazwisko i rozciągnąć go na swoich potomków.

Z Kadyxu nadeszła tu wiadomość, iż przybyły tam d. 12 b. m. oczekiwane z Rossyi trzy fregaty la Liera o 44, la Veloz i la Planta o 36 działach. Wszystkie są bardzo piękney budowy.

Doszła tu wiadomość, iż woyska obce ustępuią z Francyi. Nowina ta nie iest dla naszego kraiu oboiętną, bo Francyia, pomiiaiąc przeszłość, iest zawsze przedmurzem zachodniey części Europy.

Z Chrystyianii d. 28 Października.

Podług nowego urządzenia ważney kopalni miedzi w Roraas liczba urzędnikow i robotników składać się ma z 476 osób. Dotąd liczba samych robotników wynosiła 630. Cała kopalnia podług przywileiu podzielona iest na 172 części czyli kuxow. Z wydobytey miedzi pobiera Rządroty funt.

Od 1go Stycznia r. p. zapowiedziane tu iest nowe peryiodyczne pismo rozmaitych rzeczy, pod tytułem: *Ranne pismo.*

Towarzystwo assekuracyyne Norwegskie postanowiło, iż od 1go Lutego będzie znowu zaręczać za okręty, i kapitał swoy, który zmnieyszył się do 56,239 spe. tal. powiększy do 200,000.

Od brzegow niższego Renu d. 6 Listopada.

Niejak P. Duplantier były kapitan w poźnieyszey gwardyi, który iak powiada przybywa z Texas (Pola przytułku), oświadcza się w gazetach Belgickich przeciw listowi rzekomego officera z Pola przytułku, iakoby osiedli tam Francuzi pod Jenerałem Allemand i Rigaud przedsięwziąść mieli wyprawę do Mexyku, i mieli go zbydź myślonym. Jenerał Allemand trudni się iedynie urządzeniem rozwiiaiącey się swey osady; nie wydał żadney odezwy, którąby u sąsiadów wzbudzić mogła iakowe podeyrzenie, i t. d.

DODATEK
DO Nro 93.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 22 LISTOPADA 1818 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Pomeranii d. 6 Listopada.

Gabinetowem rozkazem Królewskim nakazane iest w nowey Pomeranii zwołanie prowincyionalnych Stanów, dla naradzenia się z niemi względem zaprowadzenia urządzeń Pruskich, a mianowicie sądownictwa.

Od brzegów Menu d. 8 Listopada.

Podług listów z główney kwatery Bawarskiey w Sargemünd, powracaiące z Francyi Rossyyskie woyska, zaczną d. 8 b. m. przez Saarbrücken, Homburg, i t. d. z Francyi ku Renowi odciągać. Korpus Bawarski wyruszy d. 15 i 20, i stać będzie w Nadreńskiey Bawaryi.

W kraiu Wirtemberskim zniesiona została dotychczasowa rewizyia psów, ale na to mieysce ustanowiona iest opłata po 4 złr. od trzymanego każdego psa na rzecz kassy ubogich.

Xże Emil Hesko-Darmstadtski, który w r. 1813 ostatni z Xiążąt Niemieckich opuścił służbę Napoleona, i któremu Napoleon tron w Niemczech przeznaczył, poiechał teraz do Akwisgranu.

Król Bawarski przeznaczył pieniądze za sprzedane dobra, które Konstytucyia dozwala sprzedać na fondusz umorzenia długów. Innym wyrokiem opłaty od tax za szlachectwo przeznaczył na fondusz na edukacyią ubogiey młodzieży szlacheckiey.

Znaczny wywoz pieniędzy za granicę sprawił w wielu Niemieckich miastach wielki niedostatek pieniędzy i zniżenie ceny papierów.

Hr. Bray sądzi, iż Rossyia może 80 milliionów mieszkańców wyżywić, a P. Hupel, że 885 milliionów. Jakże wielka różnica w rachubie!

Minister stanu Baron Stein, który znayduie się teraz w Akwisgranie, gdzie, iak mówią, ziechał na żądanie Cesarza Rossyyskiego, wezwany także został do Królestwa Wirtemberskiego, dla dania swoiego zdania względem układaney tam nowey konstytucyi.

Cesarzowa Rossyyska wdowa podczas przeiazdu d. 29 Październik przez Manheim nie wysiadła do zamku W. Xcia, chociaż poczynione tam były przygotowania na iey przyięcie, ale zaiechała do

gościnni pod Złotą Owcą. Krół i Królowa Wirtemberscy mieszkali niedaleko tey gościnni w domu Kupca Fries. W wieczor wiele domów oświecone z własney ochoty. Nazaiutrz Wysocy Goście wyiechawszy z miasta i przebywszy most na Nekarze, iechali aż do wyscia tey rzeki do Renu i mieysca, w którym Rossyianie w nocy z. r. 1813 na 1814 przez zdobycie szturmem na drugim brzegu będących batteryy przebyli Ren.

Królewiczowstwo Angielscy, Xięstwo Kentu, zabawili u Wielkiey Xiężny Konstantynowey (z Domu Xiężny Koburskiey) w Szwaycaryi 10 dni, i pomimo niestałego powietrza iesiennego zwiedzili lodowe góry Grindelwaldu i sławny strumyk w dolinie Lauterburg.

Stany W. Xięstwa Weimarskiego trzymaiące do chrztu Xcia dziedzicznego uchwaliły dla niego podarunek; lecz Wielki Xżę nie przyiął go, oświadczaiąc, iż czyn takowy posłużyć tylko ma do ścisleyszego połączenia Xcia z ludem, ale nie wyciągania kraiu na koszta.

ROZMAITOŚCI.

Niepoiętość Wyroku. — Wolter mówiąc pewnego razu z Prezesem parlamentu, oświadczył swoie zadziwienie, iak parlament z wszystkiemi swoiemi radcami mógł tak okrutny przeciw Calas wydać wyrok. (Skazał go iako Dyssidenta na śmierć.) "I koń, rzekł Prezes, potchnie się czasem.„ Prawda, odpowiedział Wolter, ale nie cała staynia!„

Anekdota. — Fox mowił pewnego razu o ofiarach, ktore bogaci i znakomitsi mieszkańcy byliby kraiowi złożyli, gdyby Burke, podczas sprzeczki z tego powodu przywiodł był następuiącą anekdotę: " Jeden pułk Francuzki utracił starego swe- iego Pułkownika i dostał nowego; gdy żołnierze wynosili pod Niebiosa dawnego Pułkownika, zapytał ich się ktoś, dlaczego okazuiecie większe przywiązanie do dawnego niżeli do nowego pułkownika. Z żadney inney przyczyny, odpowiedzieli iak tylko, że dawny mawiał: " poydźmy moie dzieci!„ a nowy mowi: " idźcie moie dzieci!„ — W rzeczy samey była to uderzaiąca rożnica, i podobnymże sposobem należy z ludem postępować. Nietrzeba mowić: nieście ofiary, ale nieśmy ofiary! Dla nakłonienia ludu do składania ofiar, potrzeba mu okazać, iż wyżsi ie składaią; wyższa klassa powinna dać niższym przykład.

Moralność.

Przestrogi Matki, dane Córce w wilią iey ślubu.

„Kochana córko! ieżeli chcesz, aby mąż twóy był dobry, sprawiedliwy i przyiemny, staray się sama wprzódy o posiadanie tych zalet.„

„Unikay nawet pozoru przewodzenia mu. Nie oszukuy go nigdy i w naymnieyszey rzeczy; nie ukazuy postępków twoich dwuznacznemi w oczach iego: nadewszystko staray się abyś rozumem twoim, nie upokarzała iego poięcia, iak sobie nierozsądnie pozwalaią niektóre kobiety. Nie doświadczay nigdy charakteru iego; lecz owszem staray się bydź zawsze szczerą, czułą i z uszanowaniem.„

„Nie myśl, aby małżeństwo było stanem zawieraiącym szczęście bez skazy; stan taki rzeczy iest niepodobny. Pamiętay zawsze, że osoba, z którą masz zawrzeć tak scisłe związki, nie iest aniołem, lecz człowiekiem; ieżeli spostrzeżesz

w niey znaki ułomności ludzkiey, przypisuy ie niedoskonałości przyrodzenia człowieka, nie daiąc tego poznać, że cebie dziwią. Staray się raczey ukryć coś spostrzegła i umiey bydź pobłażaiącą wadom męża wtedy nawet, kiedy już nie możesz pokryć ich pozorem niewiadomości.„

„Ustawnie przypominay sobie, iż nieszczęście mogące się wam zdarzyć, nie należy przypisywać stanowi małżeńskiemu; lecz raczey mieć ie za udział przyrodzenia człowieka, podległego tylu przypadkom. I tak, zamiast szemrania i bolesnych uwag, któreby mogły ten ciężar uczynić przykrzeyszym, należy się starać każdemu o zmnieyszenie nieprzyiemności znosząc swóy udział cierpliwie.„

„Wstaiąc ze snu bądź spokoyną i wesołą. Dla żadney w świecie przyczyny niepozwalay gniewowi przystępu do serca ani się unoś tą namiętnoscią przeciwko iakieykolwiek istocie; a wkrótce niepodobno ci się będzie gniewać na męża twoiego. Nie sprzeczay się z nim nigdy, a bardziey ieszcze w niczem mu się nie opieray, chociażby i sprawiedliwość była z twey strony; niech ta delikatność będzie zasługą w tych własnych oczach, a wtenczas się przekonasz, iakie ztąd dla ciebie wynikną pożytki.„

„Bądź pewną i zostań zawsze w tem przekónaniu, iż cała władza kobiety, cała iey siła i samo nawet iey szczęście, na tem iedynie zależy, aby pozyskała zupełny szacunek i przyiaźń męża. Staranie więc o powiększenie a przynaymniey o zachowanie takowego szacunku i przyiaźni iest twoim własnym interessem, oraz naypierwszą potrzebą. Sposób zaś nabycia tego oboyga iest ten, abyś dobrze poznała charakter twoiego męża, i stosowała się do iego sposobu myślenia i skłonności. Przyiemnosci iego niech będą twoiemi; dziel smutek i przeciwności, a nie day mu wiedzieć o twoich; ukryway wady iego własne. Tym sposobem staniesz się naydroższym skarbem dla męża maiącego dobre serce i szlachetny sposób myślenia; lecz gdyby nawet był i nayzlośliwszym, maiącym serce tygrysa, ułagodzisz go i staniesz mu się potrzebną.„

„Noś zawsze ślubną obrączkę. Ten pierścień więcey ukrywa dzielności i mocy, aniżeli podobna wyrażić; sam rzut oka na niego rozpędza złe myśli i oddala występne pokusy. Przypatruiąc się iemu przychodzi na myśl przyczyna dla którey się na palcu znayduie; ieżeli iest świadkiem bez głosu dla wielu, dla serca kobiety iest aż nadto wymownym.„

„Niech oznaki i wyrazy czułości twoiey małżeńskiey będą zawsze okryte skromną przystóyności osłoną i pod strażą delikatności i dobrego wychowania. Uczciwa kobieta nie powinna nigdy brać na siebie postać kobiety bez obyczaiów.„

„Ieżeli pokóy męża i twóy własny iest tobie drogim, staray się o to nayusilniey, aby wydatki iego nie przewyższały przychodu; bo przez długi narażasz na wielką stratę wygody twoie i spokoyność.„

„Rachuy się codziennie z sumieniem twoiem co do obowiązków kobiety i żony. i ieżeli postrzeżesz uchybienie w czemkolwiek, popraw się pierwey, nim omyłki twoie zamienią się w nałóg.„

Niektóre Nomismata z dzieiów Polskich.

— z Pamiętnika Lwowskiego. —

1. Zygmunt III. Król Polski, zakładaiąc kamień na Kościół Jezuicki S. Pietra

w Krakowie, rozrzucał złotą i srebrną monetę z napisem: — *Deus Regi tribuit Regnum Rex Deo statuit Templum, Sic Deus in Coelis honorat Regem, Sic Rex in terris honorat Deum.*

2. Karol VII. Król Szwedzki, w początku Wieku XVIII. nadęty szczęściem swych zwycięztw, kazał wybić Numizma, na którym wyryty był Herkules' Cerbera o trzech głowach za iednym zamachem ścinaiący, z napisem: Tres uno contudit ictu.

3. R. 1704 Polacy weszli byli w przymierze ze Szwedami; na tę pamiątkę wybite było numizma' które wyrażało: Snopek zboża związany, z napisem: *Vstae ligantur in usum.*

4. W tymże czasie, gdy Toruń oblężony był od Szwedów, dla dodania ochoty obrońcom, wyszła była moneta z napisem:

Fer fortis, fera fata, ferox fortuna,
Franguntur firma fertia fata fide.

5. Gdy niegdyś Piotr Alexiewicz (Wielki) odebrał był Szwedom twierdzę Narwę, kazał wybić monetę z orłem Rossyyskim, który Lwa (herb Szwedzki) deptał, z tym napisem: *Sic soleo inimicos.*

6. Podczas pierwszego wyboru Stanisława Leszczyńskiego na tron Polski, wyszło było numizma z racą zapaloną do góry lecącą i z napisem: *In splendorem rapitur*, a drugie, na którym Lew Szwedzki trzyma w szponach tarczę z Wieniawą herbem Leszczyńskiego i napisem: *Sic erat in fatis.*

7. W czasie zaś koronacyi tegoż Króla r. 1705 wybito medal, na którym były bociany rogrzewaiące się na słońcu z napisem: *Patrio sub sole salubres.*

DONIESIENIA

Podpisany Zastępca Sędziego Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa podaie do publiczney wiadomości: że w massie dziedowey, po niegdy Karolu i Wiktoryi z Awedyków Like, na nastawanie Dział popieraiącego Ur. Woyciecha Like, Aptekarza przy Rynku pod L. 339 tudzież współpuszczaiących Ur. Jana Kantego Bartla Aptekarza w Rynku pod L. 20 przydanego Opiekuna i Kuratora Małoletnich Dominika i Salomei po niegdy Janie Like pozostałych dzieci, oraz Ur. Tomasza Meciejowskiego Adiunkta Policyi przy Ulicy Grodzkiey pod L. 39 nieprzytomnego Wincentego Like Urzędownie ustanowionego Kuratora i Ur. Justyny z Like Kozłowskiey, za upoważnieniem Męża swego Ur. Kazimierza Kozłowskiego byłego Sędz: Tryb: W. M. Krakowa czyniący przy Ulicy S. Anny pod L. 310 wszystkich w Krakowie zamieszkałych: W moc wyroku Trybunału I. Instancyi Wol: M Krakowa dnia 14 Września 1818 r. warunki Licytacyi zatwierdzaiącego wystawione są na sprzedarz.

a) Dom drewniany zaiezdny w Krakowie w przedmieściu Kleparzu przy Ulicy długiey pod Licz: 130 z placem i gruntem ornym za Rogatkami. b) Dom na piętro Murowany z Ogrodem Grabiną wysadzonym w Krakowie w przedmieściu Wesoła pod L: 242. c) Dom w tymże Ogrodzie na piętro murowany. d) Plac po rozebranych Officynach wraz z przyległym gruntem na Wesoły pod L: 243. e) Sklep w Sukiennicach pod L: 28 Przedarz takowych odbędzi się w Kancellaryi Trybunału przed podpisanym. Do iekiey przygotowawczo odbydź się maiącey przeznaczony termin na dzień pierwszy i następnych Grudnia 1818 r. Stósownie do relacyi Biegłych oznaczonych Szacunek Domu i gruntu w Kleparzu iak wyżey pod a) na pierwsze wywołanie, po odtrąceniu 600 Złp. na Widerkauf iest 3395 Złp. — Domu na Wesoły z ogrodem iak pod b) Złp. 3955 gr. 5. — Dworku na Wesoły iak pod c) Złp. 11493 — Placu pod L. 243 na Wesoły iak pod d) Złp. 635. — Sklepu w Sukiennicach iak pod e) Złp. 536. wszystko w grubey srebrney monecie. — Życzący sobie nabycia którey kolwiek realności, opatrzeni w 10tą część szacunku za każdą realność położonego pro vadio w mieyscu i dniu do sprzedarzy oznaczonych stawić się zechcą, w formie prawney — O warunkach sprzedarzy każdego czasu w Kancellaryi Trybunału I. Instancyi Wol: Mia: Krakowa przy Ulicy Grodzkiey pod L. 106 sytuowaney, zainformować się mogą. — Kraków dnia 20 Października 1818. r.

Marcin Soczyński Zast: Sędz: Tryb: I. Inst: delegowany.